

Michael Sturminger

De Helse Komedie

Bekentenissen van een seriemoordenaar

(The Infernal Comedy

Confessions of a serial killer)

een toneelstuk voor een Barokorkest,
twee sopranen en een acteur

Vertaling Tom Kleijn

Hoofdstuk Een

Een eenvoudige tafel met een glas water en een stapel nagelnieuwe exemplaren van een lijvige paperback is alles wat men ziet op het toneel. Het orkest speelt

“Don Juan, Danse des Spectres et des Furies” van Christoph Willibald Gluck.

Wanneer de muziek is afgelopen, loopt een knappe man van middelbare leeftijd het toneel op. Hij draagt een wit pak en heeft een donkere zonnebril op. Hij heet het publiek met een korte, charmante toespraak welkom bij de eerste voordracht over zijn meest recente en laatste roman getiteld “De helse komedie”.

JACK

Goedenavond, dames en heren...

Ik ben u zeer erkentelijk dat u de weg naar ons kleine theater heeft weten te vinden.

Het is weliswaar niet de Wiener Staatsoper, maar ... mijn uitgever verzekert me dat dit veel geschikter is – ze hebben me zelfs verteld dat de Wiener Staatsoper hier zijn intrek had genomen, nadat de Staatsoper in de laatste dagen van de Tweede Wereldoorlog door een Amerikaanse bom was getroffen.

Laat me beginnen met een oprechte, welgemeende verontschuldiging voor mijn heel slechte uitspraak van uw taal [het Nederlands], maar ik ben opgegroeid in Oostenrijk en net als de voormalige gouverneur van die fantastische staat Californië, ben ook ik een levend voorbeeld van de onmogelijkheid je Oostenrijkse accent ooit kwijt te raken.

JACK

Ik moet ook even stilstaan bij de aanwezigheid van zoveel mooie vrouwen in de wetenschap dat mijn nieuwe boek hoogstwaarschijnlijk alleen is geschreven om me bij de vrouwen te verantwoorden voor mijn verloren ziel – vrouwen zijn altijd mijn bestemming, mijn wereld, mijn paradijs, mijn ongeluk en mijn noodlot geweest. Waarom is dat zo?

Misschien is het alleen een speling van de natuur.

Mijn naam. Jack. U vraagt zich misschien af: wat is er zo bijzonder aan Jack?

Jack is niet afgeleid van Jacobus, zoals u wellicht denkt, maar is hetzelfde als Johannes of Hans in het Duits, Jan in het Nederlands. Of John. En Juan, zoals Don Juan in het Spaans en Giovanni, zoals Don Giovanni in het Italiaans.

Maar als je de naam Jack draagt, zullen vrouwen van je houden of je haten – je een leugenaar noemen of een pervers mens – maar ze zullen je nooit met rust laten.

Dat is de waarheid, of je het leuk vindt of niet...

JACK

De waarheid...

Mijn leven heeft nooit erg in het teken gestaan van dat begrip, waarheid.

Voorzover ik mij kan herinneren, zou zelfs de kleinste portie eerlijkheid van mijn kant me altijd onmiddellijk levenslang achter de tralies hebben gebracht. Dus u ziet, ik kon gewoon nooit de waarheid vertellen...

En hoewel ik een gewaardeerd auteur ben van verschillende toneelstukken en romans, heb ik zolang ik leefde, nooit één enkel eerlijk of waar woord geschreven.

Jack pakt een exemplaar van "De helse komedie" en laat het aan het publiek zien.

JACK

Maar voor alle duidelijkheid: ik heb deze nieuwe roman na mijn dood geschreven, dus u hoeft niet bang te zijn dat u een kat in de zak gaat kopen.

Nu, eindelijk, is de tijd voor bekentenissen aangebroken. Omdat iedere roman een zekere hoeveelheid waarheid schijnt te moeten bevatten, zouden vanavond mijn echte kwaliteiten als schrijver aan het daglicht kunnen treden. Misschien wel voor het eerst. Om over mijn kwaliteiten als performer / voordrachtskunstenaar maar te zwijgen.

Jack kijkt om zich heen. Hij ziet twee vrouwen het toneel opkomen. Jack lijkt even de kluts kwijt te raken door hun opkomst.

JACK

Ja, en voor ik het vergeet. Mag ik u voorstellen aan twee wonderschone dames die genegen zijn een paar mooie ouderwetse stukken muziek ten gehore te brengen, wanneer ik af en toe mijn keel moet schrapen.

Jack wijst kort naar twee ongelooflijk knappe vrouwen in prachtige avondjurken die nu naar voren komen en een warm en vriendelijk applaus krijgen.

Jack breekt opeens de ovaties met een ruw gebaar af, wat opvallend afwijkt van zijn charmante houding tot nu toe. Hij gebaart de zangeressen kwaad dat ze weg moeten, af moeten gaan. De dames verlaten stomverbaasd en geërgerd het toneel, terwijl Jack, helemaal weer zijn fascinerende zelf, zich weer tot het publiek richt.

JACK

Die twee prachtige vrouwen komen straks terug. En in de loop van ons verhaal zullen zij de verschillende vrouwen uit mijn leven verbeelden. Om meteen maar eens eerlijk te worden, dit was niet mijn idee, maar het idee van mijn uitgever die dacht daarmee de voordracht meer impact te geven. Dus, laten we niet onsportief zijn en hun een echte kans geven...

Misschien moeten we met iets instrumentaals beginnen, terwijl ik mijn inleiding nog even inkijk.

Hoofdstuk Twee

Ciaconda uit “La Casa del Diavolo” van Luigi Boccherini

Wanneer het orkest de eerste noten speelt, gaat Jack op de stoel achter zijn kleine tafel zitten en begint door de bladzijden van zijn boek te bladeren. Hij lijkt slecht op zijn gemak en ongerust. Hij zoekt en leest en neemt als hij de juiste pagina niet kan vinden, een slok water, slaat het boek dicht en luistert ongeduldig naar de muziek, totdat hij plotseling naar de dirigent wuift en het orkest dwingt te stoppen. Zodra het orkest stil is, richt Jack zich weer tot het publiek.

JACK

Neem me niet kwalijk dat ik dit onderbreek, maar ik moet het verloop van deze avond nog bepalen en ik weet dat u misschien een voorstelling verwacht, maar dit is uiteindelijk gewoon een voordracht. Die we ook nog eens nauwelijks hebben gerepeteerd. Eigenlijk word ik heel nerveus van dit soort muziek. Het heeft niets te maken met de kwaliteit van het orkest of de dirigent, maar ik ben dit soort muziek niet gewend, normaal gesproken kan ik dit soort muziek niet uitstaan. Ik raak er fysiek gestresst van...

Vooral wanneer ik probeer te denken. Het is louter een kwestie van concentratie en afleiding.

Maar wees niet bang, ik heb me zo meteen weer volledig in de hand.

JACK

Ondertussen wil ik u graag herinneren aan een paar dingen over mezelf, want toen ik door mijn boek bladerde, schoot het me opeens te binnen dat het al 22 jaar geleden is dat ik stierf. Ook wil ik het publiek graag eraan herinneren dat ik 15 jaar in de gevangenis heb doorgebracht nadat ik in 1976 wegens moord werd veroordeeld.

Daarom kan ik mijn geacht publiek ervan verzekeren dat ik me er meer dan bewust van ben hoelang 15 jaar, laat staan 22 jaar, aanvoelt... nogal uitzichtloos.

JACK

Mijn leven... Hoe moet ik beginnen?

Het eerste ding dat ik leerde was een glimlach en die glimlach was al een leugen. Dus het zou correct zijn als ik zeg dat het eerste ding dat ik leerde liegen was— of op zijn minst spaarzaam zijn met de waarheid. Ik moet toegeven dat ik zoals iedere andere pasgeboren baby mijn eerste les geleerd kreeg van diegene die ik niet anders kan omschrijven dan mijn moeder – hoewel ze nooit een moeder was voor mij.

Hoofdstuk Drie

JACK

Laat me jullie over mijn moeder vertellen, over hoeveel mensen en speciaal vrouwen de neiging hebben de schuld van alles wat er maar mis is gegaan in hun leven aan hun moeder te geven, zonder erbij stil te staan dat iedere moeder ook een moeder had om de schuld te geven.

Mijn moeder was een heel jonge moeder die maar een paar dagen met mijn vader heeft doorgebracht, zonder enig vooruitzicht op een gezinsleven met hem.

Toen ze mij ter wereld bracht, was ze zelf min of meer een kind.

Ze heeft zich nooit verantwoordelijk voor me gevoeld.

Ze rende gewoon weg, zo snel ze maar kon.

Ze heeft er waarschijnlijk niet verder over nagedacht.

Ze liet me achter bij haar vader die op het platteland woonde in een prachtige omgeving midden in een fantastisch bos.

JACK

Ik heb me altijd voorgesteld hoe mijn jonge, mooie moeder uit het huis van mijn grootvader het bos in rende, vlak nadat ze erachter was gekomen dat ze zwanger was.

Mijn Amerikaanse soldaat-vader was een paar weken eerder voorgoed vertrokken. Teruggekeerd naar de Verenigde Staten zonder ooit van mijn bestaan te vernemen.

JACK

Dus de tranen liepen mijn lieve tienermoedertje over haar rode appelwangetjes, toen ze helemaal alleen het bos van haar jeugd in vluchtte om wat rust en ruimte te hebben. Ze voelde zich als een verlaten bruid, alsof mijn vader al haar verwachtingen en dromen met zich mee had genomen.

Aria “Sposa son disprezzata” uit “Ottone in Villa” van Antonio Vivaldi

Jack kijkt naar de jonge, mooie zangeres als ze de rustige en tedere aria begint te zingen en langzaam en kalm het toneel oversteekt zonder hem op te merken.

Alsof hij in een tijdvenster kijkt, zo kijkt Jack gefascineerd naar haar en hij komt – stap voor stap – steeds dichterbij, terwijl hij iedere beweging van haar nauwkeurig in de gaten houdt. Jack omhelst de zangeres tenslotte en houdt haar stevig in zijn armen tot de muziek is afgelopen.

Nadat de muziek afgelopen is, opent Jack zijn armen niet, maar houdt haar nog agressiever vast en duwt de zangeres dan tegen de grond. Ze verliest haar schoenen wanneer ze probeert hem weg te duwen, maar het lukt hem op haar te gaan liggen en zijn handen om haar keel te sluiten. In plotselinge afschuw trekt Jack zijn handen terug.

Nadat hij een ogenblik in haar gezicht heeft gestaard, staat Jack op en loopt hij alsof hij uit een diepe slaap ontwaakt, terug naar zijn stoel en tafel. Hij gaat zitten en vult zijn glas weer met water. Ondertussen staat de zangeres langzaam op. Nog altijd in shock strijkt ze haar jurk glad, pakt haar hoge hakken in de hand en verlaat het toneel, zonder in Jack's richting te kijken.

Hoofdstuk Vier

Nadat Sopraan 1 weg is, tilt Jack langzaam en met bevende hand het glas water op en drinkt het in een keer leeg. Hij vult het glas snel weer en gooit het water met een plotselinge beweging in zijn gezicht. Na een ogenblik stilte haalt Jack een zakdoek tevoorschijn en droogt langzaam zijn gezicht en kraag. Dan kijkt hij naar het publiek en zucht, terwijl een glimlach op zijn gezicht verschijnt.

JACK

Vrouwen!

Ik kan gek van ze worden!

En waarom is dat?

Omdat ze staan voor alles waar ik om geef, het goede en het slechte, het juiste of het foute, de hemel en de hel.

Moeder is de eerste vrouw en ze volgt je waarheen je ook gaat, maakt niet uit of ze hier is of daar...

Ze is er niet en toch bemoeit ze zich met je.

Je wenst dat ze er is of dat ze er niet is...

En dit zal nooit veranderen!

En met alle andere vrouwen is het precies hetzelfde.

Vrouwen zijn zo,

Teveel en

Te weinig...

En de enige reden om in leven te blijven...

En alles wat het leven de moeite waard maakt...

Jack loopt naar het publiek, kijkt naar de vrouwen en kiest een aantrekkelijke dame van achter in de veertig uit. Hij loopt naar haar toe en gaat voor haar staan.

JACK

Mag ik u een heel persoonlijke vraag stellen?

Hoe lang is het geleden dat u de liefde hebt bedreven?

Gisteren?

Vorige week?

Tien jaar geleden?

Is dat een te persoonlijke vraag?

Jack kijkt naar de vrouw en door zijn verleidelijke en charmante glimlach voelt ze zich slecht op haar gemak en tegelijkertijd tot hem aangetrokken. Hij kijkt de vrouw nog een keer diep in de ogen, neemt haar hand, kust die en laat haar achter, terwijl hij verder door de zaal dwaalt.